

L'ACTUALITAT CATALANA

A l'arribada dels bascos - El senyor Ametlla, governador - La nostra animositat

L'Ajuntament de Sabadell - El darrer intent de vaga

Obeint ordres del senyor Governador civil senyor Ametlla, «catalanista de tota la vida, i que pensa morir-hi...» segons expressions exactes del mateix, dilluns a la nit seccions de guardes d'assalt detingueren, amb les terceroles apuntades, la manifestació que els patriotes catalans efectuaven amb motiu de l'arribada, a Barcelona, dels patriotes bascos membres del «Bizcai Buru Batzara», Telesforo de Monzón i Teodor de Ernadorena. Així i apuntant les armes durant mes deu minuts davant el cap de la manifestació on ultra les banderes separatistes catalanes hi havia unes banderes basques dutes per les «emakumes» basques de Barcelona; la tragèdia probable oscil·lava entre produir-se o no. La columna de manifestants restà compacta al redós de les banderes i immòbil. Foren uns moments d'ansietat, car darrera les seccions de guardes d'assalt, també hi havien patriotes. Ara, bé. El cap de la força pública, manifestà després que tenia ordres de privar la manifestació. Aquestes ordres, naturalment, devien dimanar del Govern civil.

Podem demanar al senyor Ametlla per què, a Barcelona, són permeses manifestacions polítiques de l'Esquerra i, en canvi, són prohibides manifestacions d'altres nuclis i partits catalans? Ja sabem que el senyor Ametlla té la seva llibertat d'actuació hipotecada i coaccionada pels senyors que manen a la Generalitat, i són aquests senyors que, covards com sempre, no treuen la cara i ho fan fer pels altres. Aquest actuar innoble i vil és propi d'aquells que, no tenint valor per travessar la frontera a Prats de Molló, fan que un tercer mani uns escamots de policia a apuntar i a punt de fer foc, a grups de patriotes de Catalunya i d'Euzkadi.

No. El nostre odi no és contra aquesta gent de fora de Catalunya, que aquí exerceix papers de botxi. Això és natural. El nostre odi és contra aquests catalans traïdors i covards que, després de donar a aquest assumpte dels últims fets de Bilbao i de l'arribada dels bascos a Barcelona, una tendència informació en el sentit de fer passar per «cavernícoles» uns homes que lluiten noblement per la llibertat de seu poble, en veure que, malgrat totes les maniobres baixes, no podien ofegar l'adhesió dels patriotes catalans als patriotes d'Euzkadi, infuiren perquè des dels organismes oficials la manifestació projectada fos dissolta per la força. Per què no venien a dissoldre-la el senyor Selves i el senyor Macià, en persona, la manifestació? Per què no hi venien a dissoldre-la aquests redactors a sou de diari d'En Companys, «La Humanitat», ple, dilluns a la nit, d'insídies covardes? Les terceroles que apuntaven a la columna de patriotes catalans i bascos, dilluns a la nit, no eren de la «Jefatura», eren de la Generalitat. Eren els «valents» i els «revolucionaris» de la Generalitat, que necessitaven a força de l'Estat per a reprimir un sagrat sentiment envers uns ideals liberals i nobles.

I bé; la manifestació no es dissolgué malgrat tot. I si s'hagués intentat una agressió, s'haguera demostrat que els patriotes catalans ja no ens deixarem assassinar impunement. Quina vergonya per aquests còmplices de l'actuació ministerial, que es diuen Rosell i Vilar, Soler i Plao Quina vergonya per aquests nous «adictos» al règim espanyol!

En la sessió de l'Ajuntament de Sabadell del divendres pròxim, la minoria Catalanista presentà la següent proposició: «Primer. Trametre un missatge de simpatia als patriotes bascos que a la presó de Larranaga practiquen la vaga de la fam, en defensa dels seus ideals. Segon. Dirigir-se al Cap del Govern central demanant-li l'alliberació dels bascos detinguts. El senyor Mora, en nom de a majoria, va manifestar que no podien sumar-se a la proposició presentada per la minoria Catalanista, pel motiu de desconèixer la significació dels elements empresonats; li contestà el senyor Soterra, en representació de la minoria Catalanista, dient que a ells els bastava saber que eren nacionalistes i defensors de la seva llibertat; el senyor Ferré, de la minoria radical, digué que

tots els nacionalistes del món són retrògrads i mesquins i que era preferible preocupar-se de defensar els empresonats a conseqüència dels darrers conflictes de Barcelona.

I fou rebutjada la proposició dels regidors catalanistes pels vots dels federals, dels lerrouxistes i dels amics de Macià.

Heus ací un exemple de la mena d'esperit de catalanitat i del sentiment de germanor patriòtica que l'Esquerra ha promogut.

Sabadell, mal administrat, va veient com se li desvia aquella força catalanista que el posà davant l'aixacament nacional de Catalunya.

Vells federals, vells federals! Quan us adonareu del mal que feu a la nostra Pàtria?

Ha fracassat la temptativa d'una vaga

general projectada pels elements avui dirigents de la C. N. T., i ara, aquesta organització obrerista, resta ben mal parada. I encara que aquests fets no ens atenyin com a nacionalistes, ens inviten a la reflexió, car és indiscutible que afecten en gran manera al proletariat de la nostra terra.

De primer anduvi se ens presenta la pregunta següent: quines són les causes principals d'aquest fracàs?

Les gents de concepció patronalista — tant de dreta com d'esquerra — s'han imaginat que era degut a l'acció enèrgica de les autoritats, oblidant que varies vegades l'energia desplegada per l'autoritat governativa havia restat neutralitzada per la del proletariat insurgent.

No. Les causes del fracàs darrer de la C. N. T. no les sabem pas veure en

l'energia ni en els mètodes dels actuals poders constituïts. Les causes essencials estan a l'altra banda; estan en un cert decaïment de la vibració revolucionària en l'ambient proletari.

Cansanci? Decepció?

Totes dugues coses. S'han materialitzat massa les concepcions avançades i la mateixa materialització fa recular la dolera humana. La lluita proletària s'és establerta a l'entorn d'un concepte de la vida tan purament material, que això mateix l'ofega.

El comunisme llibertari — violència i materialisme — ha tret tota valor espiritual, tot el sentit de gran idealisme que pugui tenir la bella utopia de l'anarquisme en la seva forma pura i humanista.

Portar l'home a un estat d'elevació espiritual tan acimada que no necessiti ni la coacció de la llei ni la tirania de l'Estat per a realitzar les seves funcions socials, és, indubtablement, la més hermosa de les teories i el més desitjable dels adveniments. És un neo-cristianisme regenerador. Però, a títol d'element de transició, s'ha ideat l'anomenat comunisme llibertari, d'esperit i estructura purament materialista, els postulants dels qual han afeblit el sentit i el sentit espirituals de l'idea.

Els corrents materialistes varen poder aixecar un conglomerat lluitador, però els mateixos corrents materialistes el destrueixen. Rússia, malgrat els esforços dels seus panixeristes, no ofereix pas l'encarnació d'una desitjada. Hom veu i calcula. Per altra banda es veu ben bé que avui el món sencer està sofrint les conseqüències d'un excés de producció i, per tant, que la mà d'obra va devenint cada dia més superior al treball possible. Hom nota que es fan treballs i feines accessories, per tal de posar palliatius a l'indigència social. I totes aquestes realitats pesen en el subconscient general, car, habituats a considerar la vida pel cantó material, el materialisme mateix és el que poria l'home al conservadurisme aferrit del poc o molt que hagi conquerit en aquest món. I per aquest cantó s'afirma el socialisme, anat de cara l'establiment del comunisme burocràtic.

Per altra banda, els actuals elements directius de la C. N. T. han portat a cap una campanya antinacionalista catalana molt pronunciada i mancada de tot sentit lògic, oblidant que dintre el sindicalisme hi havia un gros contingut d'obriers nacionalistes. I seguint per un camí llastimós, el seu portatiu veu es va constituir en defensor de l'immigració que pesa damunt de Catalunya, la qual té per objecte principalment perdre la feina de les mans de l'obrer del país.

Materialisme i anticatalanitat han estat les normes guidores del sindicalisme en aquests darrers temps. I això és el que l'ha vençut.

Per associació d'idees, cal que els nacionalistes en copsem, d'aïtal fracàs, una pregona experiència. La força del nostre ideal cerquem-la en els seus valors espirituals, en el que té de sublim i de bell l'idea de llibertat. Fugim dels modalismes polítics, dels elements de transició, dels materialismes intervencionistes. Tot això són motius de fracàs. Tot això són elements d'afebliment, que ens faran uns vençuts sota l'energia del primer governador civil de «provincia» o de qualsevol Ministre de la Governació espanyola.

— Sembra que sembra, sembrador;
La cara al sol, el pit al vent...
I diga'm quina és ta llavor?
— Nacionalisme intransigent!

F. A. SCHMID

Hom parla molt de liberalisme i de democràcia. És que els homes parlem sempre del que no tenim; fins ens creiem posseïdors de les qualitats que imaginem excel·lents. L'home es jutja ell mateix com voldria ésser, no com és en la realitat. Per això, quan trobem en la vida un veritable democrata, un veritable home amant de la llibertat, sentim que ens domina. És el nostre ideal.

Doncs, bé. Un veritable democrata, un veritable liberal és F. A. Schmid. Aquest suís, que durant la dictadura ens defensà atterridament, que lluità des del seu país per la nostra causa, que s'alegrà amb les nostres alegries i sofrí amb les nostres tristesses; que per la causa de Catalunya, de la llibertat, ha sofert persecucions injustes, vexacions iniques i fins ha perdut el càrrec que li permetia portar el pa a la taula. Aquest lluitador de la nostra causa ha vingut a visitar-nos i prendre reforç pel procés que té pendent al seu país.

La seva estada entre nosaltres ha passat gairebé inadvertida. Les nostres autoritats han estat descorteses amb ell. No han complert com l'hoste amic es mereix. Serà que un egoisme, avar de perdre l'opulència ara obtinguda, el privà d'ésser generós? Però el complir un deure d'agraïment, mai no ha estat generositat. Dels patriotes humils pot esperar el que no li donen els que ara manen.

Tot saludant-lo, hem pogut obtenir aquesta entrevista per al nostre periòdic.

—Primerament vull fer constar que us parlaré com a home que sent i pensa exclusivament com a home. No voldria que ningú interpretés falsament les meves afirmacions. En aquests moments no represento ningú.

—Quina és la visió que ofereix Catalunya des de l'estranger?

—L'aspecte de Catalunya des de l'estranger és adulterat per tota mena de contalles tendencioses, partidistes i falses. Hi ha, primerament la propaganda monàrquica, feta especulant a base de les nombroses vagues epidèmiques que sofreix el vostre país i que fan de Catalunya una taula horrible i sinistra. En llegir un diari suís de dreta, hom pensarà que la sang corre pels carrers de Barcelona, que els catalans són una raça de pells-roges i que la capital de Catalunya és una Xicago immensa. Noteu que aquesta opinió és fruit d'una equivocació, car a Suïssa hom no pot comprendre l'aspecte benigne d'una «vageta» de Catalunya. Hi ha el costum de mesurar el mot de vaga general per les experiències que nosaltres hem fet a Suïssa d'aquesta arma de la classe obrera. A casa nostra una vaga general és quelcom formidable, un seriós paralitzament; i els nostres obrers no se'n serveixen només que amb seny i per una reivindicació seriosa. A casa nostra no es dona el cas aquest de que tres o quatre «murcianos» (i, per tant, estrangers), obtinguin que uns quants centenars d'obriers els segueixin a una vaga tan petita com ridícula i deshonrosa per a la classe obrera, com la que últimament hem vist. I és que hom ignora que no són precisament catalans els qui fan les vagues, robatoris i atracaments pels carrers de Barcelona, sinó que els elements pertorbadors vénen de fora. La propaganda anticatalana fonamenta les seves campanyes, sovint ridícules i sempre estúpides, entre els qui no coneixen Catalunya.

—Després hi ha l'acció d'aquells qui foren els «Marchs» d'ahir—que s'han convertit al nou règim, si és possible que es declaren fervorosament republicans.— La mà a la bossa—perdó—sobre el cor i projectant tota mena d'artificis per enfonsar a Catalunya, la pobra, ben pobra, autonomia que posseeix. Car hi ha més possibilitat de fer i embolicar impunement en un gran país indivisible com és l'Espanya unitària, que dins un petit país com és Catalunya.

—I els partits polítics?

—Permeteu-me callar sobre l'aspecte que presenten els nostres partits polítics. No vull intervenir en el seu debat. Car el que m'interessa és la visió de la vostra nació mediterrànica, visió llunyana, però cada dia més ferma en el desenvolupament de totes les facultats d'harmonia i de cultura. I creieu-me, a l'Europa li manca en gran manera una Catalunya única i forta; car el vostre país té la bella visió de rejuvenir, al meu entendre, els homes.

El vostre poble serà, ha d'ésser el centre, el cap dels pobles occidians d'on nosaltres n'esperem la influència civilitzadora. És una de les més consoladores perspectives pel món futur aquest rejuveniment de la vostra raça. Car jo crec que el món occidental ha perdut la unitat de la seva ànima en perdre el vostre poble ja al segle XV. Fet de sort per no decebre l'esperança d'aquells que hem previst aquesta gran desena mediterrània futura.

Jo crec que la història, feta per alguns, ha completament negligit el problema creat per la desaparició de les nacions occitanes. El període dit de la renaixença no és pas un tal renaixement. El centre de la cultura es desplaça vers el nord d'Europa, al moment de la desaparició de les nacions mediterrànies; ha simplement fet participar les nacions nòrdiques d'alguns béns de la cultura humana—de la vostra cultura—. Emposos pels reflexes de la vostra civilització, llavors ja en davallada, els pensadors nòrdics han nomenat renaixença una època que no és altra cosa que la trajectòria lluminosa de la vostra vida espiritual decadent. És perquè els homes de l'Europa septentrional es creien viure una revelació.

—La vostra impressió del panorama ibèric?

—Jo no puc veure altra Ibèria gran i pròspera sinó juntament amb Portugal. Però tingueu present que federalisme no és una nació que imposa una llibertat a una altra nació. És un pacte d'estats lliures que deleguen conjuntament unes facultats i creen un organisme d'unitat. Però el federalisme que jo entreveig, si puc donar-li el nom, és una cosa que la llei de bronze del món imposarà al món en mig de plors i de llàgrimes. El federalisme és l'harmonia de l'individu amb l'individu, d'un país amb altre país, d'una nació amb una altra nació. No és pas la taula d'escacs on hom posa figures en un camp dividit en caselles rectangulars. És el respecte de tot el món i de tota cosa dels uns als altres. Quan la Ibèria haurà fet seu aquest aspecte, ja serà caduc per ella.

—Quina actuació creieu hem de seguir els catalans?

—Us serà suficient l'ésser patriotes en l'accepció més alta i més elevada del mot; i d'obrar en conseqüència. Penseu sempre que és en el desenvolupament de la vostra pròpia personalitat i en aquesta posició la més noble i la més humana que Catalunya podrà complir la seva missió en mig dels pobles.

—Com sentíreu la vostra amistat per Catalunya?

—Quan la senti sofrir, llavors que gemegava sota les polanes de Primo de Rivera. Jo sóc home i ting sentiments humans. Per quant veia en la meua activitat el meu deure d'home i de ciutadà suís, jo intervingui en favor vostre. Deure d'home primerament, perquè jo tinc feta una concepció de la vida i tinc sentiment del deure moral. Deure de ciutadà suís, car jo sé que el meu petit país és gran, immensament gran, i ha d'alleugerir les sofrències dels altres i escoltar els petits. Vegeu Henric Bufaur, Jean Gabriel Eynord, amic de Gràcia. Veieu Gaithied Keller, amic de la Polònia.

—Què és el que us atrau del nostre poble?

—El vostre poble m'atrau primerament perquè és petit i treballador; perquè és fort, raça de muntanyencs com la nostra amb el sentit de l'harmonia, de la gràcia. També m'atrau el vostre individualisme, que a nosaltres ens manca moltes vegades; i la vostra concepció democràtica de la vida. Noteu bé que jo vinc del nord i que estic seduït pel vostre cel, pel vostre clima, per la vostra ànima a un mateix temps dolça i viril. L'amor és un sentiment que ni es dicta ni es divideix.

—Ens podeu dir les vostres lluites i persecucions en pro de Catalunya?

—Un dels moments més interessants fou certament aquell de la supressió de la Mancomunitat catalana per Primo i Martínez Anido—que compta amb l'amistat d'alguns suïssos no molt recomanables—. I jo, suís, entrí en plena campanya per les vostres institucions en la premsa del meu país, amb gran estupor de la «colònia espanyola», el millor dels cacics del «pueblo español a Suiza». Llavors fou quan veiérem un cert membre de la Unió Patriòtica, encara influent avui dia, i un cert cònsol

Nosaltres Sols!

Montseny, 35, pral. (Gràcia)

Avui, dissabte,
a les deu de la nit
Conferència
a càrrec del Nacionalista gallec
Lluís Suárez Delgado
sota el tema
El Nacionalisme
a Galícia
Nacionalistes, assistiu-hi!

d'Espanya a Lucerna «que Dios lo tenga en su santa gloria», el qual, intervenint els viatges d'informacions en tots els establiments catalans de Suïssa, reeixí per mitjà de «chantages» i de pressions a comprometre la meua situació i a portar al mateix lloc el govern suís—per un altre «chantage» fet des de Madrid. Naturalment, aquesta gent no s'imaginaven que posarien en moviment una màquina que després no podrien deturar. Prou volien deturar-la poc després de la Revolució. Els seus actes els pesen a la consciència, quan hi pensen. Es troben en la situació tràgica de l'aprenent de bruixot de «Faust», qui fa venir els esperits, i després no es recorda de la fórmula per destruir-los. I a aquests pobres cacics, quelcom semblant els ha passat. Que aguantin ara el pes material i moral que hi ha en tot acte mitjanament amorat o amorat del tot. Per tant, no mereixen perdó. Jo no sóc terrible, i els he perdonat. Però el que jo no sé és suportar constantment calúnnies i falsedats. Jo estimo la veritat. Fa cosa d'un any que un d'aquests cacics ha dit des de l'alt lloc de la «Sociedad de Beneficencia Española», de Suïssa, que jo sóc autor d'anònims. I quan jo vaig voler exigir comptes a aquest senyor, davant els tribunals del meu país, havia sortit cautelososament de Suïssa.

Breument heu vist el que jo he fet i aquelles pressions ocultes, sinistres i inacabables que ells ha fet i fan per obligar el govern de M. Motta a destituir-me ara fa dos anys, després de l'adveniment de la República espanyola, per les denúncies fetes durant la dictadura. Però aquesta gent, que es posi tranquil·la; en el procés que tinc pendent a Suïssa, el govern de M. Motta es veurà obligat a portar les proves de les denúncies fetes durant la dictadura, i espero veure, per fi, escrits els noms d'aquesta gent, una part de la qual s'ha fet republicana per la força de les circumstàncies. Tot sortirà en el meu procés. Jo prometo a l'oprimida Catalunya un festí sens igual en aquest assumpte.

De moment, jo us dic que he estat tret de casa, que he vist la reducció del tractament, que m'he sentit corregit, vexat i castigat, naturalment, més d'una vegada. Han volgut conèixer a bastament totes les meves relacions, i un dia que jo doní a un català que sortia cap a Barcelona una carta per una persona ara honorable, el pobre noi fou detingut a la frontera i portat a la presó de Figueres per un mes.

—Teniu alguna col·lecció dels nostres articles escrits sobre Catalunya?

—No; però la millor part dels meus articles a favor de Catalunya estan reproduïts de la premsa suïssa al «Courrier Catalan» de París. En vull fer molts ms éncara, car només sento realment i enterament aquest demà.

—Teniu fe en el futur del nostre poble?

—Absolutament. Perquè un poble que sent viure la seva vida és una força que res no l'atterra. Perquè la personalitat és una d'aquelles coses essencials al món en les quals es fonamenta la mateixa vida, la vida que divideix i uneix i que necessita de les cèl·lules i dels individus i de les nacions per a exercir la seva acció sobirana i ascendent. Heu's ací perquè jo mai desespereu.

Les paraules optimistes de l'amic de Catalunya ens han d'infondre coratge per a conquerir el nostre futur gloriós.

MANUEL CRUELLS

EL DRET D'EUKKADI A LA PROPIA INDEPENDENCIA

Bella avinentesa, l'hora d'ara, pels esdeveniments d'aquests dies en terres d'Euzkadi, per a donar a conèixer el seu plet i el seu nacionalisme, en el punt de dalt del seu desplegament.

A Euzkadi, de dos anys ençà, han ocorregut una sèrie de fenòmens tals en el nacionalisme, que podríem dir, per a ésser exactes, que són la reacció que Euzkadi experimenta en la seva fretura de deslliurança de l'opressor.

Aquesta reacció no és altra cosa que una prova evident que, en el fons, tots els bascos sentim quelcom que ens crida, que som bascos i res més; i aquest sentiment incontestable el comvem tots; els uns, la majoria, el manifestem; altres, pocs, se'n priven; i aquell que el contradiu o l'estranya, és, no cal dir-ho, guiat per mires de profit material, no pas d'altra mena. Per sort, diem, aquests són poquets.

De proves d'això, n'hi ha a balquesna; n'exposarem només una, per tal que hom es doni compte de l'estat de coses d'ara.

Tenim el cas del senyor Amilibia (q. e. p. d.), qui fou Governador de Biscaia, i la missió única del qual ha estat perseguir el nacionalisme basc i, per tant, els seus sentiments religiosos, postulat indispensable del nostre nacionalisme. Aquest senyor, que s'havia destacat com a persecutor desfermat de la Religió, tingué la desgràcia d'ésser víctima d'un accident automobilista, del qual pervegué greument ferit; perdé el coneixement; i en tornar-hi i veure's tot desesperat, demanà un sacerdot perquè li administrés els Sagraments. I ve't ací com és demostrat que els seus sentiments eren ben oposats a les seves accions; i tant era així, que si recordem les seves activitats prop de l'ex rei en les regates de balandres, arribarem a pensar que al senyor Amilibia romés li faltava un «enchufe» per a treballar d'altre més de gust a les ordres del primer mànager. A Euzkadi, el cas del senyor Amilibia no és una raresa.

Però com que dins del Partit Nacionalista Basc no hi ha manera d'empalmar, i tots aquells que hi som, ho fem amb el convenciment dels nostres principis i la justícia de la nostra causa, ve't aquí per on, tot aquell qui aspira a veure «solucionada» la seva qüestió particular sigui com vulgui, no conviu amb el Partit Nacionalista Basc, el qual fa la seva via a marxar dobles, en cerca del triomf, que ja desputa en l'horitzó ideal.

A Euzkadi no és cert que el Govern de Madrid «compti» amb aquestes grans masses que diuen que han rebut el seu «trio»... de la benzina.

La rebuda més «triomfal» que han tingut els senyors Azaña, Prieto i Marcellí Domingo ha estat al poble d'Ondárroa, on, segons «El Liberal», de Bilbao, del qual el senyor Prieto és propietari, i que en diuen — això entre guionets — «La Voz de su Amo», foren rebuts apoteòsicament, com mai no s'havia vist. No cal dubtar un sol moment que aquestes rebudes apoteòsiques han estat unes solemnes «guatlles»; i tenim el cas singular justament del poble d'Ondárroa. En bona lògica, havia d'ésser que en aquests indrets on se'ls fa unes tals rebudes existís certa mena de simpatia envers aquells que en són objecte; i aquest sentiment havia de fer-se palès àdhuc en època electoral. I bé: a Ondárroa, com a la majoria dels pobles d'Euzkadi, el republicanisme oficial i el socialisme ídem foren derrotats en la completa extensió del mot; i a Ondárroa, poble — sempre segons «La Voz de su Amo» — eminentment republicà, el total de vots que sumaren els socialistes-republicans-carlites-tradicionalistes arribaren a 165, mentre el Partit Nacionalista Basc n'aconsegua mil i escaig. Ve't ací ben clara i manifesta la categoria de les rebudes que veieren els dits senyors; això quan no s'hi afegí alguna relladissa, i no pas d'aus canores.

Posteriorment és anunciada la visita del President de la República Espanyola; i els bascos patriotes han cregut que la forma més escaient d'expressar al senyor Alcalá Zamora el desig dels fills d'Euzkadi, de la gran majoria, és plantar gran rètol als indrets per on havia de passar el senyor President; i així, en els llocs extratègics, en la ruta anunciada de pobles per on havia de passar el seguici presidencial, hom ha po-

gut veure i llegir lletres de dos metres d'alçada damunt llençols de vuit i deu metres de llargada.

Això de fixar rètols a les parets és tan corrent, que a Barcelona se'n troben a cada quilòmetre i a cada cantó pels carrers i les carreteres, i amb les intencions i els significats més diversos; i les autoritats no s'hi han pas posat en contra. Però a Euzkadi, en l'Euzkadi que fa 94 anys era lliure completament, pel fet d'haver plantat uns cartells, 71 nacionalistes han estat tancats a les presons; i 200 emakumes, moltes d'elles mares dels empresonats, i d'altres germanes o promeses, han estat maltractades en el moment de voler atansar-se al senyor President de la República espanyola a demanar-li l'indult dels reclusos, d'aquests patriotes estrenus que redactaren les inscripcions següents: «EUKKADI ES LA PATRIA DELS BASCOS: REPUBLICA, SI; PERO BASCA: ABAIX LES COMISSIONS GESTORES! GORA EUKKADI ASKATUTA!»

I ara, els nostres empresonats, en veure l'atropell injust que amb ells s'ha comès, declaren la vaga de la fam. Com a bons patriotes, diuen que abans sucumbiran que es daran per vençuts. Es neguen a rebre comissions i àdhuc el consol que els podrien proporcionar llurs mares, promeses i germans. No volen que ningú els faci desdir de llur actitud. Euzkadi, tota Euzkadi, està a l'expectativa, esperant, emocionada, els esdeveniments. Se'n prevenen d'extraordinaris, perquè hom tem que algun d'aquests patriotes valerosos, de cor magnífic, que saben complir amb el seu deure, sigui víctima d'una dissort. El bon nacionalista, a la pregunta «què passarà?» respon: «passarà el que hagi de passar, i no res més!».

A pesar, però, d'aquesta impaciència, hi ha una esperança de poder evitar a Euzkadi un dia de tristors; esperança que poden satisfer només les autoritats del Partit Nacionalista Basc, si es decideixen a recomanar l'abstenció en aquesta actitud. Si així ho acorden, no hi ha dubte que els reclusos sabran obeir, puix que la disciplina dins el Partit Nacionalista Basc és perfecta. És la sola esperança que té Euzkadi en aquestes hores d'angoixa, de prova per al tremp espiritual dels patriotes.

Mesures de repressió preses pel Govern espanyol contra Euzkadi tan dures, com l'injust, inqualificable atropell de les abnegades emakumes que anaven a complir llur missió, procediments tan antidemocràtics com el de les Comissions gestores, que són les que governen a Euzkadi, no fan altra cosa que exarcerbar més el fervor patriòtic i precipitar la data inicial de les nostres reivindicacions, el jorn victoriós de la independència d'Euzkadi, que si abans jo deia en aquest mateix periòdic que arribarà abans dels sis anys, ara estic convençut que no en passaran ni quatre.

Les eleccions darrereres ens han demostrat que així cal que sigui; i com que per damunt de tot hi ha un dret natural que ens l'ha donat Déu, com podem mai consentir que Euzkadi sigui atropellada pel caprici d'uns inconscients o d'uns malvats?

Hem promès, davant els nostres Jaungoikua, que defensarem la Pàtria, i així ho farem.

Euzkadi serà lliure en data propera.

ONZAIN ATXUTEGI'TAR JOSEBA

"NOSALTRES SOLS!"

CONSSELL PERMANENT

La nostra Organització Patriòtica commemorarà el Corpus de Sang, amb un Gran Aplec Nacionalista a

POBLET

Joves patriotes!
Allistau-vos a
«Nosaltres Sols!»

La qüestió agrària a Catalunya

LLUÍS COMPANYS

II

El període obert entre la formulació del Projecte de contractes de conreu de la Comissió Jurídica i la discussió parlamentària del dictamen que a hores d'ara elaboren els diputats de les tres fraccions polítiques, ens servirà per a fer la presentació de Lluís Companys, factor essencial a tenir en compte en la qüestió que és objecte dels nostres comentaris.

Abans, però, serà convenient de recordar que Pere Coromines començava el seu discurs de presentació del projecte d'ordenació jurídica de la nostra vida agrària, tot declarant que els costums tradicionals de la nostra pagesia, i, subsidiàriament, el dret català, havien creat un sistema «perfecte» en l'ordenació de la terra a Catalunya. El Conseller de Justícia declarà a continuació que aquest sistema, que responia perfectament a les necessitats del nostre poble, s'ha desgavellat a causa dels conflictes que darrerament s'han produït. Analitza el panorama social, i reconeix la propensió de l'estament propietari a acceptar reformes en benefici de la col·lectivitat camperola. Insisteix encara sobre el desori que ha envaït la pagesia catalana, però en arribar ací no entra en l'examen d'aquest extrem importantíssim, i s'esmuny amb les següents paraules significatives i que cal retenir: «Hi ha un punt que no hem de recollir, perquè si ho fèssim, podria plantejar una qüestió social en perjudici no solament de la pau pública, sinó de la futura llibertat de Catalunya».

El dia 5 d'aquest mes, Pere Coromines fa el resum d'una enquesta que ha portat «La Vanguardia» sobre la revolució agrària a Catalunya. En les seves manifestacions, el Conseller de Justícia i Dret del Govern de l'Esquerra Catalana nega que el nostre problema del camp sigui una qüestió nova i fictícia creada per la política, però afegeix que «la política pot aprofitar el fenomen, però no el pot crear».

Es comprèn que un Conseller sotmès a la disciplina d'Esquerra Catalana no pot actuar de franc acusador del seu partit i dels seus homes; però amb tot i l'eufemisme de la frase transcrita, queda l'acusació que la política ha «aprofitat» el problema, l'ha utilitzat per a les seves finalitats partidistes. Entre aprofitar un fenomen per desnaturalitzar-lo i crear un fet nou i fictici, no hi ha cap diferència essencial.

Però el que té importància i gravetat és que el partit que ha falsejat el problema i ha creat el conflicte, el partit que ha desgavellat el sistema admirable de la nostra vida agrària, és cabalment el partit que «detenta» (segons «La Humanitat») del dia 29 d'abril passat) la representació de la majoria dels catalans; el partit que avui governa. Per ésser més exactes i més fidels a la veritat històrica, precisarem que el desgavell, el conflicte agrari de Catalunya, és obra personal de Lluís Companys, secundat successivament i simultàniament per la Unió de Rabassaires, la Generalitat de Catalunya i el partit d'Esquerra Catalana.

En situar la figura de Lluís Companys en relació al conflicte, cal distingir entre el moviment rabassaire precursor, iniciat fa uns 50 anys per Lostau i Vallès i Ribot i la significació que té actualment, determinada i perfilada per l'acció personal de Companys i els elements que l'han secundat.

Companys, home de preparació deficient i de categoria notòriament inferior als llocs elevats i de compromís que circumstancialment ha ocupat i ocupa actualment, és, però, un polític àgil, intuïtiu i astut.

No és un esperit creador, però és un agitador temperamental i un bon conductor de multituds gregàries. Per això ha sabut aprofitar amb èxit els embats polítics i s'ha situat en tot moment al lloc estratègic. La presó és també, de vegades, un lloc políticament estratègic. Si hom té esperit audaç i li plau de jugar fort, el risc i l'èxit guarden una relació congruent.

Acompanyat d'uns quants amics, Companys fou el primer de proclamar la República Federal Espanyola l'any 1931, davant la sorpresa inicial dels ciutadans que transitaven per la Plaça de Sant Jaume. Primerament va situar-se al govern civil de Barcelona, i

als pocs mesos, quan els seus aliats sindicalistes li plantejaven dilemes perillosos, abandonava el càrrec dient que aquest no encaixava amb el seu temperament i que el seu desig era fer «política de carrer». No obstant, darrerament ha acceptat la presidència del Parlament català, càrrec més protocolari i més distanciat de la política de carrer que el de governador civil. L'actual càrrec no pensa ni li convé deixar-lo — ja veurem el motiu — si no és per a ocupar una cartera al govern central, inclinació seva que repetidament s'ha fet ostensible i que constitueix el desideratum de la seva aspiració política i personal.

Després d'un forçament amb el govern central, Companys va alliberar-se del govern civil, i des d'aquest moment pogué lliurar-se plenament a remoure les passions dels homes de la nostra pagesia, i va alternar aquesta feina amb la ingloriosa direcció de la minoria catalana a les Cortes espanyoles. Així, l'actuació de Lluís Companys ha resultat doblement nefasta: A Madrid va recular i va transigir amb un Estatut ridícul i contrari a les aspiracions catalanes; i a Catalunya va produir l'enervament de la qüestió agrària desfermant la lluita interna. Es lliurà efectivament a la política de carrer, de carretera i de taverna rural.

Es possible que Lluís Companys hagi pres la precaució de no predicar, en les campanyes d'ara, l'espoliació i la subversió agrària; però l'ha organitzada activament i arterosament, fins aconseguir un estat d'agitació extensa i utilitzable, a base d'anticlericalisme tronat i de desmoralització del bon sentit jurídic racial del nostre camp.

No coneixem ni creiem que ningú conegui cap text escrit de Lluís Companys en el qual exposi o resumeixi la seva doctrina de reivindicacions agràries en la seva versió personal ni en la interpretació general admesa pels camperols que li són addictes. Es que, com ja hem insinuat, Companys no és un definidor, és un agitador que sap guardar molt bé els flancs. De la mateixa manera que va tenir traça a evitar el xoc amb els seus antics amics i col·laboradors del Sindicat Únic, abandonant oportunament el govern civil, ara s'ha situat a la presidència del Parlament català, en el qual s'ha de debatre la qüestió agrària. Companys ha trobat la manera còmoda i hàbil de dirigir i influir el debat, sense necessitat d'afrontar-se amb el contendit i esquivant la responsabilitat de les seves campanyes promotores del conflicte.

En aquesta ocasió, però, la qüestió es presenta d'una manera molt concreta, i si el Parlament català no està format per una colla d'enzes, la trama política de Lluís Companys quedarà al descobert i la seva posició es farà inaguantable.

Feta aquesta exposició esquemàtica del paper central que ha jugat Lluís Companys en l'anomenada qüestió rabassaire, ens interessa remarcar que aquest polític no té significació ni antecedents catalanistes, encara que avui sigui l'home més influent d'un partit que es diu nacionalista i que va proclamar la República catalana. Ara i sempre, l'actuació de Lluís Companys ha estat orientada de cara a Madrid, i el seu catalanisme és una cosa purament circumstancial i de fa quatre dies.

No sap ni ha sabut mai escriure correctament quatre paraules seguides en català. Abans de la República, quan havia d'escriure algun article o de fundar algun periòdic, com per exemple «La Lucha», utilitzava el castellà. Darrerament ha fundat i dirigit «La Humanitat», i si aquest diari no va sortir també en castellà, és perquè Companys no bada i perquè els pocs articles que ell hi ha publicat han estat prèviament i més o menys catalanitzats. De tota manera, «La Humanitat», engendrament oportunista de Lluís Companys, resulta la publicació catalana més mediocre que coneixem. Els seus eminents col·laboradors, Rovira i Virgili i Agustí Esclasans, no hi tenen cap culpa, però participen de l'honor.

Ara oferim de bon grat a l'emul de Ludwig, el senyor Domènec Pallarola, les anteriors modestíssimes notes, per si vol revisar i ampliar les seves plàtiques «Figures de Catalunya».

FRANCESC DE VALLS.

Inauguració del nou Estatge de «N. S.!» Barcelona - Ciutat

Com ja estava anunciat, començà la inauguració, el dissabte dia 6, a les deu de la vetlla, amb una conferència a càrrec del President del Consell Permanent de «Nosaltres Sols!» amb el tema: «Missió a complir per l'Organització Patriòtica «Nosaltres Sols!»». Abans de començar el parlament, la sala d'actes estava tan atapeïda de públic, que salgué obrir algunes secretaries per tal que s'hi encabissin els que anaven arribant, frutuoses d'escoltar la paraula autoritzada de Daniel Cardona.

Presidia l'acte l'honorable President de la Unió Catalanista, Doctor D. Girona Llagostera, qui tenia a la dreta el conferenciant, i a l'esquerra el President de l'Entitat, Manuel Blasi. Hi havia també els companys F. Glandell i J. Cases, del C. P. de E. i D. de «N. S.!»; Ll. Escaler de la Junta Directiva, i Jané, de la Secció Excursionista de l'Entitat.

Obrí l'acte el company Blasi, qui al·ludí la significació de la cerimònia inaugural que començava, fent vots pel major engrandiment de la nostra comunitat patriòtica.

Seguidament i en mig d'un gros aplaudiment, s'alçà Daniel Cardona per a descabellar la seva conferència.

Començà referint-se als patriotes irlandesos, ucranians, polonesos i bascos, demanant que el seu exemple ens servís d'estímul. Fèu un breu resum del significat de la Doctrina Patriòtica. Vontinua el seu brillant parlament, amb una comparança entre el nacionalisme evolutiu i el nacionalisme radical i exposà les conseqüències d'ambdós. Es referí a l'abast de la Doctrina Nacionalista de E. Prat de la Riva, i la comparà amb la política concordista de la Lliga Catalana, Esquerra Republicana i Acció Catalana, que es diuen seguidors d'ella, i digué la posició que haurien d'adoptar en cas que la seguissin.

D'aquest resum en treu una conseqüència, i és que el veritable catalanisme sols està en el nacionalisme radical, rebel i intransigent; i fa una apologia de la Doctrina Separatista a base de l'anonimitat i el sacrifici.

A continuació passa a referir-se a la joventut que puja. Tem els perills de l'estat tot confús d'ara; però té confiança en què el jovent mateix se'n donarà compte i seguirà el camí, l'orientació del nacionalisme radical, representat per «Nosaltres Sols!».

La joventut que puja — diu — és l'esperança de demà. No hem d'ésser, doncs, pessimistes. Les doctrines sinceres, tard o d'hora triomfen; i la nostra triomfarà per això mateix, perquè és sincera.

Seguidament parla de la posició nostra enfront de la política electoral.

«Nosaltres Sols!» — diu — no és polític, i això bé ho sap tothom. No obstant, sempre que un partit separatista vagi a les eleccions, li donarem tot el nostre escalí i tota la nostra assistència, tot fent vots pel seu triomf. A la joventut, però, no és — continua dient — a base d'eleccions que se l'ha de fer separatista. És més necessari educar un jove a base de la doctrina de sacrifici, que no dur-lo a fer d'interventor en una mesa electoral.

Anonimitat, sacrifici: Aquesta és la

vertadera doctrina patriòtica de NOSALTRES SOLS!

Acabà la seva brillant dissertació demanant un aplaudiment en honor a la virilitat dels germans bascos en els darrers successos. Un gran aplaudiment a peu dret tanca la conferència del President del Consell Permanent d'Entitats i Delegacions.

Seguidament i per trobar-se allí es concedeix la paraula al senyor Solano de Aguirre, nacionalista basc, que, junt amb un company seu, representava el Batzoki. Començà aquest per agrair en nom d'Euzkadi l'aplaudiment tributat. Parla de la gesta realitzada pels seus germans a Bascònia. Dóna un Visca Catalunya! i un Gora Euzkadi! que són contestats amb entusiasme. Després, parla el seu company, el nom del qual sentim no recordar, que adreça primer la paraula en parla «euzkerà», que després tradueix. Anuncia la vinguda d'uns emissaris bascos que vénen a donar les gràcies als catalans per l'encoratjament que els hem donat. Es també largament aplaudit; tot seguit acaba l'acte amb el cant a peu dret del nostre Himne Nacional.

A l'endemà, el dia aparegué clar i brillant. El sol relluia esplendorós. A les onze, començaren les sardanes als Jardins d'En Soler i Rovirosa. Foren puntejades totes, per una gran generació.

A les dotze en punt pararen les sardanes, i, als acords del nostre Himne Nacional, «Els Segadors», fou hissada al balcó la bandera estelada. En aquells moments es confonien els aplaudiments i el voleiar dels mocadors, tot entonant els ciutadans, junt amb la cobla, l'Himne de la pàtria.

Acabades les sardanes, hom pujà a l'Estatge per sentir els parlaments dels amics que estaven anunciats. Si pleníssim estava a la vigília, pleníssim estava també aleshores. Presidí l'acte el doctor Girona Llagostera. Hi havia representacions de les delegacions següents: Sant Vicenç dels Horts, Sant Boi, Esplugues, Sant Feliu, Cornellà, Sant Just Desvern, Barcelona — Districte cinquè, Gràcia, Sarrià, Mataró, etc.; Consell Permanent, Consell Comarcal, Mr. F. A. Schmid, Massans i altres vells nacionalistes.

Obrí l'acte el company Lluís Escaler, Vicepresident de l'Entitat. Adreçà paraules de regreïment per l'assistència i ajut que prestaven tan abnegadament els patriotes germans.

La senyoreta Maria del Carme Nicolau, amb la seva veu dolça i clara es referí als horrenos càstigs que es donen, en els temples de la Deessa Vestas, als que fan traïció a llur ideari com també a llur terra. Després de fer unes consideracions sobre això, en dedueix les conseqüències que als homes que han traït Catalunya, també, tard o d'hora, els donarem el que es mereixen, encara que sigui enterrant-los vius, com fan aquelles llunyanes religions. Fou ovacionada.

Parlà el company Josep Milà. El resum del seu parlament és aquest: que a NOSALTRES SOLS! hi manquen dones i infants. S'estengué explicant com les dones tenen l'arma de la dolçor

per a obligar-los, si cal amb tot rigor, a què el marit compleixi els seus deures patriòtics. Dels infants diu que el catalanisme els ve, els ha de venir de la infantesa, car així queda per sempre més en ells. Es refereix al plorat Pere Aldavert, que si un li deia que era catalanista, ell li preguntava d'ençà de quant; si aquell li deia dels 20 o 25 anys, ell no creia en el seu catalanisme; en canvi, si li deia d'ençà de petit, aleshores ell li deia: Tu si que ets un veritable catalanista. Rebé llargs aplaudiments.

Després parlà En Josep Sarioi. Començà felicitant-se per l'avenç que experimenta la nostra organització. Cada dia s'obren més delegacions, i les Entitats han d'anar en locals més amples. Es refereix seguidament a l'enorme traïció del partit d'Esquerra en col·laboració amb l'A. C. i la L. C. En veure la manera com han espanyolitzat i espanyolitzen al nostre poble, jo vaig tenir un defalliment. Però he tornat a baixar a la palestra tot llegint les obres de Martí i Julià. Defallir — diu — en els moments que els polítics cometem el crim de desnacionalitzar la Pàtria és un mancament patriòtic. Acaba fent una brillant al·legoria de la independència de Catalunya. Es premiat amb llargs aplaudiments.

Té la praua el company Pineda i Verdager. En mig d'una ovació, s'aide fer la nostra agrupació. Parla de la xeca a parlar i d'una manera brillantíssima. Es refereix a la feina que ha Catalunya d'ara i de la que vindrà en el futur com a pròleg de l'orientació que NOSALTRES SOLS! li donarà. A Catalunya, diu, a l'igual que el conte s'aixecat un campanar, però la campana ha resultat esquerdata.

Acabats els nombrosos aplaudiments que el públic concedeix al senyor Pineda, s'aixeca per a parlar el senyor Roig i Pruna. El parlament d'aquest és un breu resum de la tasca de la Unió Catalanista fins ara. Parla dels «separatistes de la monarquia», i acaba fent vots per l'engrandiment de tots els veritables nacionalistes.

Es concedeix després la paraula al gran amic de Catalunya, Mr. F. A. Schmid, el qual en parla francesa saluda emocionat tots els presents. Es també aplaudit.

Finalitza l'acte el Dr. Girona Llagostera fent una crida als joves perquè es formin patriòticament i propaguin les doctrines del nacionalisme integral. Després dóna les mercès als concurrents i s'aixeca l'acte en mig d'un gran entusiasme.

A la tarda la Secció de Rítmica i Plàstica de l'Orfeó Barcelonès, dirigida per Manel Sesé, interpretà un escollit programa que agradà molt al públic. També hi hagueren parlaments de poesies per nenes de la secció de Rítmica i pel company Joan Ferrer, que foren molt aplaudits. Seguidament fou llegida l'adhesió a la festa de la Delegació de «N. S.!» de Tarragona que fou ovacionada.

En resum, l'èxit d'aquesta festa no en dos sentits: en el magnífic programa confeccionat per la Junta Directiva, a la qual ens plau de felicitar, i per s'esborrarà mai de la nostra memòria l'avenç que representa per a «N. S.!» i tant més als ulls dels nostres enemics.

GANDHI

La Premsa diària del dijous, en un telegrama, donava la nova de que la resistència de Gandhi es debilitava per moments i que hom temia que, en cas que morís, esclatés la revolució.

Això aclareix el perquè les autoritats britàniques alliberaren el líder del moviment nacionalista de la Índia. No era per caritat; era per temor a un poble. Si Gandhi moria a la presó, l'Imperi veia anorreat definitivament el seu poder a la Índia. Calia eludir responsabilitats amb una maniobra política, calia prendre una màscara de generositat perquè sent l'esporguiment davant la fermesa de l'heroi.

Però davant d'un poble digne no hi valen aquestes maniobres. Davant de patriotes que ofereixen el sacrifici de la seva vida, la baixesa política imperialista esdevé una cosa feble i estantíssima. Quan un poble vibra sota les directrius de patriotes abnegats, els fusells i els canons són una cosa ridícula. Es per aquesta raó que tots els pobles

de la terra triomfen i triomfaran sempre de totes les opressions. Es per això que «Nosaltres Sols!», en aquests moments d'emoció que passa la Índia, en aquests moments que són una consagració del triomf de la fe patriòtica, homenatja una vegada més els patriotes hindús en la figura del seu líder Mahatma Gandhi, espill de sacrifici, tot fent vots pel triomf definitiu de la seva causa.

En el Centenari de la Nostra Renaixença Nacional. L'any 75 dels Jocs Florals

Es amb una gran i pregona emoció, que «Nosaltres Sols!», periòdic de lluita i de patriotisme insurgent, s'adhereix a la commemoració del centenari de la nostra renaixença. En fer-ho, deixem els estres de la quotidiana batalla — ara en aquestes hores plenes

d'inquietud, ara en aquests moments tan perillosos, i qui sap si alhora oportuns per a la Pàtria! — i tornem els ulls enrera, encara que sigui per un moment; per a copsar tota la força del record, que els nostres antecessors ens han traspassat a través dels anys.

L'«Oda a la Pàtria» de Bonaventura Carles Aribau va ésser el primer cri d'aquesta resurrecció, fet natural, llei inexorable, en el destí de les nacionalitats; que marcà la fita inicial del nostre desvetllament. «L'etern esperit de llibertat, no el poden lligar les cadenes», va escriure Lord Byron. Sota la cendra del bosc abrúsat, reneix l'arbre, que després desafiarà la tempesta i psalmodiarà amb el vent, la cançó eterna de la llibertat i de la vida.

L'esperit nacional que agonitzava abans, colgat sota les ruïnes de Barcelona en 1714, va tornar als balbuçigs innocents, i després, fa més segur en el renaixement literari i més tard polític de la Catalunya rediviva.

«Reunits els representants de diversos sectors del catalanisme polític i agrupacions patriòtiques que sotassin, en aquests moments de prova del país Basc, fan constar llur protesta per la persecució que sofreix, llurs simpaties pels patriotes detinguts i llur desig fervent de què siguin immediatament alliberats i que es doni prompte satisfacció als anhels de llibertat de la nació germana, amb el reconeixement del dret que li pertoca per a resoldre, per autodeterminació, la forma del seu règim polític.

«Unió Democràtica»; «Partit Nacionalista Català»; «Unió Catalanista»; «Nosaltres Sols!»; «Centre Català», de Sabadell; «Palestra».

BATECS

Al digne President de la Unió Catalanista, el Dr. D. Girona Llagostera

Dilluns passat anàrem a rebre els bascos que han vingut a Catalunya a trametre la salutació dels nostres germans d'esclavatge. Era un acte de companyonia que tot nacionalista tenia el deure de complir. Però no hi sabérem veure cap joventut d'«Estat Català», no hi sabérem veure cap joventut d'«Acció Catalana» ni la joventut de «La Falç» ni de «L'Intransigent», que tant es vanen d'ésser nacionalistes. Sols hi veiérem els joves de «Palestra», la gent del «Partit Nacionalista», els de la «Unió Democràtica», representants de la «Unió Catalanista» i els nostres nuclis de «Nosaltres Sols!». Es a dir, els que, per damunt de totes les idees socials i religioses, posen l'amor a Catalunya, els que, per damunt de totes les diferències de pensar, ens ajunta el nostre anheli de voler una Catalunya independent. Els que acudírem dilluns al baixador del carrer de Claris érem uns nacionalistes catalans que anàvem a saludar uns nacionalistes bascos. Tot el que puguin dir els interessats a desvirtuar l'esperit nacionalista, és música celestial.

Les nostres banderes estelades, junt amb la basca que portaven els bascos nacionalistes residents a Barcelona, desfilaren Passeig de Gràcia avall, seguides de tots els bons patriotes. En la cruïlla amb Corts Catalanes, ens sortiren al pas forces d'assalt manades per un oficial; formaren «guerrilla» i ens apuntaren les terceroles, l'oficial, pistola en mà, intentà intimidar-nos perquè ens dissolguéssim, i tota aquella munió de ciutadans restà compacta sense cap esverament, sense cap por, i amb tota la serenitat que dona la força de la raó. Fou un espectacle digne d'una pel·lícula russa. Davant la nostra actitud ferma, ens feren pas, i, amb les banderes desplegadas, arribàrem fins al nostre local, on ens dissolguérem. En el moment d'encarar-nos amb la força, en veure'ns amenaçats amb les armes, ens férem les nostres deduccions. Allò era el símbol de la nostra lluita; a un costat hi havia Espanya, i en l'altre costat Catalunya; en un costat els oprimits, i en l'altre els opressors; en un costat la dominació, i en l'altre l'ànima rebel que no vol ésser dominada.

Això, en plena autonomia i amb autoritats catalanes! Quin sarcasme!

I vós, Honorable President de la Generalitat; vós, que ocupeu el lloc més alt de Catalunya, com comporteu que els que tenim els ideals que us han fet home, com els que seguim el camí que vós juràreu seguir, no puguem ostentar el nostre voler, dintre casa nostra, sense que tot seguit se'ns vulgui abatre a la força? Es amb el vostre consentiment, que passen aquests fets?

Hem recordat aquell cop de sabre que rebéreu un dia, en passar per la

Rambla, quan vós veníeu amb nosaltres, els humils, que vós deieu estimar, i hem pensat qui sap si aquell que us colpejà es trobava entre els que ens apuntaven les terceroles. Vós ara esteu en la trinxera del davant; ara no teniu una paraula d'acusació contra els que privaren que la nostra bandera es mostrés a Txecoslovàquia; ara no teniu ni un mot per als nacionalistes de Bilbao; però ara revisteu les tropes d'ocupació, ara apadrineu banderes espanyoles de l'exèrcit espanyol que els catalans ens veiem obligats a servir, malgrat les vostres promesses. Vós proclamàveu un dia la República Catalana, i nosaltres, que treballam per ella ens veiem amenaçats per les terceroles de la policia de Barcelona en mig del vostre silenci. Vós esteu molt alt; nosaltres, en les rengleres dels anònims, com sempre; però amb la consciència tranquil·la i sense cap remordiment, puix no hem apostat ni apostatarem.

Dilluns demostràrem serenitat; ja s'han acabat aquells temps de córrer a la vista de la policia; avui respondrem amb el mateix tracte que se'ns doni i en la mateixa forma que se'ns provóqui. Ni fanfarrons ni valents, però tampoc mansuets i covards.

Malgrat la conxorxa del silenci que — amb alguna excepció digníssima — fa la Premsa, rastroira com sempre, a pesar del mutisme de les autoritats catalanes, el separatisme farà la seva via amb serenitat, però veríment.

Ben vinguts, gemans d'Euzkadi! De tot cor us diem germans, perquè, si bé no som de raça, ho som d'esclavatge. Nosaltres ho diem amb orgull, que amb vosaltres ens entendrem, tant en l'esclavitut com en la llibertat.

Amb qui no ens entedrem, ni ara ni mai, és amb aquests nomenats germans d'Espanya que sols han portat a la nostra terra la misèria, la mendicitat, el pistolisme i la pornografia. Amb homes lliures, hi confraternitzarem, siguin d'on siguin; però amb despotès, que no respecten ni la nostra llengua ni el nostre voler i que pretenen dominar-nos a la força, respondrem al seu odi amb el nostre odi, a la seva violència amb la nostra violència.

Dilluns no reculàrem davant els màusers de la tirania; i, quan calgui, sabrem també passar damunt d'aquests màusers.

Hem de dir que, en tornar a la nostra llar, al terme de la jornada, ho férem satisfets i orgullosos de tots els germans de comunió; i mentre travessàvem els carrers cèntrics de la nostra ciutat, alegre i confiada com una me-retriú, el nostre pensament i el nostre cor retien homenatge als nostres homes directores que es trobaren tots al seu lloc. I per damunt de tots, volem lloar aquell patriota que, malgrat ésser una rata d'arxiu, com ell mateix es digué, quan convé, sap portar-se patriòticament, com un home de lluita i de carrer.

LA MARE LAICA

He llegit que ha estat celebrada una diada de «la Mare laica», és a dir, dedicada a «la Mare laica».

I jo, laic, he pensat: Quina cosa deu ésser, aquesta; què deu voler dir això de la «Mare laica»?

Perquè, senyors celebrants de la tal diada, jo no puc concebre l'homenatge a una Mare laica, ni a una Mare religiosa, a una Mare creien o a una Mare descreguda. Jo entenc que la Mare és la Mare, i prou!

Es que, tal volta, volen que els fills d'una Mare laica l'estimin perquè és laica i no perquè és Mare? O fent sillogismes semblants, uns fills laics han de no estimar la Mare catòlica, protestant, cismàtica?

A tot això tan baix haurem arribat amb la consecució d'una República? Haurem oblidat, menysprearem la bellesa, la incomparable bellesa del mot «Mare» i la inimitable significació seva.

Cadascú pot veure la pròpia Mare segons els seus particulars sentiments; fins, cada individu pot estimar de la seva Mare allò que en ella, com a dona, com a ésser humà, vegi de més preable. Però tots plegats, els components d'un Poble, no és possible que vegin en «la Mare», en la concepció del mot i de l'ésser, sinó la formosa de la dona que porta al món l'infant que, si és masculí crearà nous infants, i, si és femení n'infantarà de nous.

La Mare és l'Amor. El bes de la Mare és passió d'Amor; passió del cor, però, que no minva, que no s'estingeix, sinó que augmenta i culmina en els instantos en què, per regla general, l'altre amor, el casual, s'afebleix i es converteix en menyspreu.

I, voldrien que hi hagués un Amor a la Mare laica?

I la Pàtria, que és la Mare de tots els fills d'una contrada de la terra; la Pàtria hauria d'ésser estimada si és laica i no volguda si és, posem per cas, catòlica? O, a l'inrevés: l'haurem d'odiad si laica, estimar únicament si religiosa és?

On aniríem a parar, si perseveràvem en aquest abus dels mots que hom no sap què volen dir? Al mateix que arribaríem si posàvem en mans del Poble armes que no sabés manejar: l'exposaríem a matar innocents i, de passada, el convertiríem en més covard; perquè ningú no és menys valent que aquell qui creu que la seva valentia està encomanada a la possessió d'una arma.

No, no. Rebutgem les diades d'homenatge als laïcismes o a la religió de «la Mare». Retem-lo, si, volem, a «la Mare»; però foragitem de la nostra actuació ciutadana aquest verí que se'ns hi ha posat i que, com tots els verins que potser poden guarir, mal emprat és possible, gairebé segur que de verí que mata servirà; que mata o que — i això qui sap si no és pitjor encara — enterboleix el cervell, i fa de venir estultes les generacions.

La Mare, l'ésser que estimem per damunt de tot, hem de fer que trobi goig en l'amor nostra per Ella. I quin millor i més palesa demostració d'aquesta amor que el presentar-nos-hi plens de salut, de vigoria, intel·ligents, cultes, educats, tolerants, disposats a tots els sacrificis?

Sigui o no sigui laica, entenem-nos! Que el fet de Mare, ningú no el pot esborrar. I això de les creences o les descreences, són coses que varien o poden variar, amb motiu de cent mil raonaments que es pot fer una dona que sigui Mare. I que es poden fer — i s'han fet, n'hi ha centenars d'exemples! — tants i tants que no sembla sinó que no tenen altra dèria i altra tasca que aquesta de laïcitzar-ho tot... i no han sabut començar per laïcitzar-se l'enteniment; això és: fer que no estigui supeditat a les modes emprades pels que s'han col·locat més enlaire, els quals, interinament, no ens expliquen de què els ha vingut la febre aquesta, ni ens poden assegurar que, si toqués una altra cançó, no en seguirien la tonada.

Que bé podem recordar que una senyoreta Victòria, princesa o infanta d'Anglaterra, «es convertí al catolicisme» per a poder ésser reina d'un país que ara se'ns ha tornat laic fins al punt d'honorar «la Mare laica» i deixar totes les altres Mares sense el més senzill homenatge, perquè deuen ésser religioses no importa de quina religió.

VALORS NACIONALS ACTUALS

El neonacionalisme irlandès que començà a organitzar-se en 1905 sota la forma del Sinn-Fein, difereix profundament del moviment polític-religiós d'O'Connell i de la lluita per l'autonomia local del Home Rule. Descendent de la Jove Irlanda dels Davis i del Fenianisme, es creu en el deure d'utilitzar tots els elements constitutius de la nacionalitat irlandesa. «Cumann nan Gaedheal» o «Fianna Fail» es diferencien especialment per llurs mètodes i la escissió s'ha fet al contacte de les realitats exteriors. I la primera d'aquestes realitats és que Irlanda és «Dominion» britànic en virtut d'un tractat signat pels herois mateixos de la lluita per la independència. Es per això que Griffith, tot just arribat als negocis de l'Estat Lliure, féu una diplomàcia i una política, que l'ala esquerra del Sinn-Fein jutjà oportunista i refusà d'aprovar-la. Cosgrave continuà aquesta política que col·loca a Irlanda en una posició imperial i internacional que O'Connell, Parnell i Redmon tot just haurien sabut entreveure. Es també, finalment, com De Valera, sota aquest règim del tractat de 1921, fou cridat a presidir el Consell de la Societat de les Nacions en circumstàncies històriques.

Però el mal sofert pels pares recau en els seus successors. La supervivència de segles d'opressió i, per tant, d'oposició no han finit encara i pertorben tota la política irlandesa. Es en primer lloc la secessió de sis comtats del nord ulsterià, és la Irlanda del Nord, que envia representants a Westminster, tot i tenint a Belfast un Parlament local. No es trobaria ni un irlandès que no considerés aquesta situació provisòria; però qui pot dir la durada d'una situació provisòria? Els joves, que són els més impacients els que alhora tenen més probabilitats de veure una pàtria futura, no perdonen a aquest tractat el fet d'haver esquarterat la seva pàtria, una partició que per a crear una unitat administrativa geogràficament absurda i no viable econòmicament, ha separat de la Irlanda no solament una part de la seva terra, sinó una part del seu poble. El 12 de febrer darrer, parlant per T. S. F. a un auditori americà, De Valera deia: «La partició imposada per la força mantinguda per subvencions, és el pitjor de tots els crims dels homes d'Estat britànic contra el poble irlandès». Molts creuen que aquesta secessió acabarà per voluntat de Belfast mateix,

quan la intel·ligència dels governs de Dublín li haurà demostrat les seves injustificades maliances polítiques i religioses, i potser, en gran manera, les econòmiques. Però és simptomàtic que els diputats nacionalistes del Nord, invitats a assistir, el 8 de febrer, a la sessió d'obertura del Dail, decidiren de no anar-hi.

Els punts del Tractat, en greu litigi, concerneixen el jurament de fidelitat i el lloc de Governador General. El jurament de fidelitat al rei d'Anglaterra exigí als diputats irlandesos, que sembla exteriorment una cosa de pura fórmula, sobretot després de la Conferència Imperial de 1926, ha fet del rei un sobirà de cada «Dominion» en particular, de faiscó que en cada un d'ells ell no regna com a rei d'Anglaterra, car hi és assistit pels ministres del «Dominion», ço que fa que el Gabinet de Westminster no té cap possibilitat d'intermiscir-se en els assumptes d'un «Dominion».

Als anglesos, veient en el rei el símbol d'una unitat imperial, la supressió del jurament els sembla una manera de col·locar-se fora de l'imperi. Els republicans separatistes creuen que el jurament els ha estat imposat per a fer perdurar, almenys simbòlicament, la vella subjugació. Un republicà, a Irlanda, és simplement un home que vol que la voluntat del poble sigui la llei suprema de l'Estat. La supressió de càrrec de Governador General, revela el mateix esperit: és molt desagradable per a irlandesos de pagar molt car un alt funcionari per a representar el rei d'Anglaterra. D'altra part, els irlandesos són tan demòcrates, fins al punt que és difícil a la gent del continent imaginar-s'ho. Els exilis i el temps han fet desaparèixer la major part de les famílies dels vells caps cèltics, i el poble irlandès no reconeix com a seva l'aristocràcia angloirlandesa. Quan el 26 del darrer novembre, James MacNeill fou reemplaçat per Donal Buckley, botiguer a Maynooth, molts estranys ho cregueren una ironia de mal gust. Era desconèixer el ver esperit irlandès. Perquè un home que ha fet la lluita per la llibertat, que ha estat diputat al Dail, no pot ésser Governador General com altri? Ell governa «econòmicament», i, com si diguéssim, com a casa d'ell. El Vice-Regal Lodge tindrà una nova destinació més útil i més econòmica.

NOVES

NOSALTRES SOLS!
Delegació de BARCELONA - CIUTAT
Corts Catalanes, 628, 1.er.

La Secció Excursionista d'aquesta Delegació, ha organitzat per a demà, dia 14, una excursió en col·laboració conjuntament amb Seccions Excursionistes d'altres Delegacions, sota el següent itinerari: Vivesar, Font Picant, Cabrera, Castell de Burriac i Mataró, assistint als actes patriòtics organitzats pels companys d'aquesta darrera ciutat.

OBITUARI

A l'edat de setanta tres anys, ha mort, a Solsona, el bon català En Josep Mosella, pare del nostre estimat amic Mosella i Besora, d'aquella ciutat. Acompanyem el nostre company en el dolor que experimenta per tan sensible pèrdua.

INTERESSANT

Tots els inscrits a l'excursió col·lectiva per assistir a l'acte inaugural de la

«NOSALTRES SOLS!»
Delegació de
MATARÓ

Diumenge, dia 14 de Maig,
a les onze del matí.
ACTE INAUGURAL

Hi parlaran:
Esteve Albert
Valentí Serra
Joaquim Casamitjana
M. del Carme Nicolau
Daniel Cardona
F. Pineda i Verdaguer
i un Representant del
Partit Nacionalista Basc.

L'acte serà presidit per la «Unió Catalanista», en la persona del seu Ex-President,

En Vicenç A Ballester.

El Consell Permanent de «Nosaltres Sols!» organitza una caravana per assistir-hi.

Companys! Assistihi-hi! Inscriviu-vos-hi!

Delegació de «Nosaltres Sols!» de Mataró, han de passar per les seves respectives delegacions per assabentar-se de l'hora de sortida i lloc de reunió.